

عهد و گفتگو

COVENANT & CONVERSATION

درس های پیرامون راهبری
رئیس لرد جاناتان ساکس

با سپاسگزاری از بنیاد خیریه موريس ول برای حمایت سخاوتمندانه از عهد و گفتگو

تفسیر هفتگی تورات

"ما مردم": بهار - بخوکوتای

"We the People"

Behar-Bechukotai 5781

حکیمان تلمودی در پاراشای آخر سفر لاویان در میانه یکی از پیشگویی های لعنت آمیزی که تا کنون به هیچ ملت دیگری به عنوان هشدار داده نشده، رگه ای از طلای ناب یافته اند.

موسی ملتی را توصیف می کند که در حال گریز از دشمن خود است:

فقط صدای خش خش برگی در باد آنها را به فرار وامی دارد و هراسان چنان می دوند که گویی از تیغ شمشیر می گریزند. حتی وقتی کسی دنبال آنها نیست، به زمین می افتند. روی یکدیگر می افتند. هیچ قدرتی در برابر دشمنان خود ندارد. (لاویان ۳۶-۳۷: ۲۶)

در این سناریوی کابوس وار هیچ چیز مثبتی وجود ندارد. اما حکیمان گفته اند: "آنها روی یکدیگر می افتند" را بخوانید: "آنها به خاطر یکدیگر می افتند": از اینجا می آموزیم که همه یهودیان در برابر یکدیگر مسئولیت دارند.¹

این یک پاراشای عجیب است. چرا اینجا اصل مسئولیت را نتیجه گرفته اند؟ بی تردید تورا گواه آن است. وقتی موسی درباره پاداش نگه داشتن عهد سخن می گوید آنرا با تفصیل بیان می کند. در فصل مناسب، باران خواهید داشت. محصول مرغوب خواهید داشت و غیره. این اصل که یهودیان مسئولیت جمعی دارند و سرگذشت و مقصد آنها به یکدیگر گره خورده را می توان در برکت های اعلام شده در تورا یافت. پس چرا در لعنت ها دنبال آن بگردیم؟

پاسخ این است که چیزی در یهودیت در مورد این ایده که همه در سرنوشت یکدیگر شریکیم منحصر به فرد نیست. این امر در مورد ده ها ملت دیگر صادق است. اگر اقتصاد شکوفا باشد، بیشتر مردم سود می برند. اگر قانون و نظم حاکم باشد و مردم با یکدیگر مودب بوده، همیاری داشته باشند، برای همه رفاه خواهد بود. برعکس، اگر رکود باشد بیشتر مردم رنج می برند. اگر محله ای دچار افزایش جنایت شود، مردم از راه رفتن در پیاده روها خودداری می کنند. ما حیوانات اجتماعی هستیم و افق های امکانات ما توسط جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می کنیم، تعیین می شوند.

همه اینها در مورد یهودیان تا زمانی که یک ملت در سرزمین خود بودند، صادق بود. اما زمانی که شکست خورده، به غربت رفتند و سرانجام در زمین پراکنده شدند، چه؟ آنها دیگر هیچ یک از حلقه های پیوند عهد میان یک ملت را نداشتند. آنها در یک مکان زندگی نمی کردند. آنها زبان مشترکی در زندگی رومره نداشتند. وقتی که راشی و خانواده اش در شمال اروپای مسیحی می زیستند، موسی بن مایمون در مصر مسلمان می زیست و به عربی سخن می گفت و می نوشت.

---

¹ Sifra ad loc., Sanhedrin 27b, Shavuot 39a.

یهودیان یک سرنوشت یکسان نیز نداشتند. زمانی که یهودیان شمال اروپا از آزار و کشتار رنج می بردند، یهودیان اسپانیا در دوران طلایی خود به سر می بردند. وقتی یهودیان اسپانیا تبعید و محکوم به سرگردانی و پناهندگی در سراسر دنیا شدند، یهودیان لهستان از دورانی کمیاب از مدارا بهره می گرفتند. پس چگونه آنها در برابر یکدیگر مسئولیت داشتند؟ چه چیزی آنها را به یک ملت تبدیل می کرد؟ چگونه آنها به گفته مزامیر ۱۳۷ نشانه سرود خداوند در یک سرزمین بیگانه بودند؟

فقط دو متن در تورا هست که درباره این موقعیت در دو بخش لعنت ها، یکی در پاراشای ما و دیگری در سفر تثبیه در پاراشای کی تاوو، صحبت می کند. اینها درباره زمانی صحبت می کنند که بنی اسرائیل به تبعید و پراکندگی رفته، آنگونه که موسی می گوید: "به دورترین سرزمین های زیر آسمان" (تثبیه ۴:۳۰). اما سه تفاوت عمده هست میان دو لعنت. متن لاویان در این مورد به فعل جمع است و در تثبیه به فعل مفرد. لعنت ها در سفر لاویان کلام خدا هستند؛ در تثبیه، کلام موسی. لعنت ها در تثبیه با پیام امید ختم نمی شوند و با دورنمای محتوم شکست پایان می یابند:

هم مرد و هم زن خواهید کوشید که خود را به بردگی بفروشید، اما هیچ کس شما را نخواهد خرید. (تثبیه ۲۸:۶۸)

بخش های لاویان با امید پایان می یابند:

اما با این وجود، وقتی در سرزمین دشمن هستند، آنها را پس زده یا از آنها نفرت نخواهم داشت که آنها را کاملا نابود سازم و این گونه عهد خود با آنها را بشکنم، زیرا من خداوند، خدای آنها هستم. ولی به خاطر عهد خود با نسل اول آنها که در برابر چشمان ملت ها از مصر خارج کردم تا خدای آنها باشم، با آنها خواهم بود. (لاویان ۲۴-۴۵:۲۶)

بنا به سفر لایوان، یهودیان حتی تا آخرین لحظه دچار نابودی مطلق نخواهند شد. خدا نیز آنها را ترک نخواهد کرد. عهد تا وقتی به مفاد آن وفادار باشند، پابرجا خواهد بود. این یعنی یهودیان همواره با همان مسئولیتی که در سرزمین خود نسبت به یکدیگر داشتند، همبسته خواهند بود، زیرا این عهد آنها را به صورت یک ملت شکل داد و همان گونه که آنها را به خدا پیوند زد، به همدیگر نیز همبسته نمود. پس، حتی وقتی هنگام گریز از دشمنان خود روی یکدیگر می افتند، هنوز با مسئولیت متقابل به یکدیگر پیوند دارند. این یک ایده خاص و کمیاب است و مختص سیاست در چارچوب عهد. پس از رفورماسیون در مسیحیت، عهد به عامل عمده ای در سیاست مغرب زمین تبدیل شد. ایده عهد، با اختراع دستگاه چاپ، رواج سوادآموزی و آشنایی مردم برای نخستین بار با تورات، گفتمان های سیاسی را در سوییس، هلند، اسکاتلند و انگلستان قرن هفدهم تحت تاثیر قرارداد. آنها از روی تورات یاد گرفتند که باید در برابر ستمکاران مقاومت کرد و از دستورهای غیر اخلاقی پیروی ننمود و پادشاهان نه از جانب خدا، بلکه از جانب مردم برای حکومت کردن مشروعیت خود را دریافت می کنند.

این اعتقادات همراه پدران مهاجری بود که از راه دریا به قاره آمریکا رفتند، با یک فرق که برعکس اروپا این اعتقادات را به مرور زمان از دست ندادند. نتیجه آن شد که امروز ایالات متحده تنها کشوری است که با ایده عهد شکل گرفته است.

دو نمونه متنی سخنرانی ریاست جمهوری لیندون جانسون در سال ۱۹۶۵ و دومین سخنرانی ریاست جمهوری باراک اوباما در سال ۲۰۱۳ است. آنها هر دو از شگرد تورات در تکرار معنادار (همیشه با عددی فرد مانند سه، پنج یا هفت) استفاده کردند. جانسون ایده عهد را پنج بار مطرح کرد. اوباما پنج پاراگراف را با آیه ای کلیدی در مورد سیاست عهد آغاز کرد - کلماتی که سیاستمداران بریتانیا هرگز به کار نمی برند: "ما مردم"، "We the people".

در جوامع استوار بر عهد این مردم به عنوان یک کلیت هستند که زیر لوای خدا مسئولیت سرنوشت ملت را دارند. به قول جانسون، "سرنوشت ما به عنوان یک کشور و آینده ما به عنوان یک ملت نه وابسته به یک شهروند، بلکه وابسته به همه شهروندان است."²

به قول اوباما "شما و من به عنوان شهروند قدرت داریم که این کشور را اداره کنیم."³ این جوهر عهد است: ما همه با هم در وضعیت خود شریکیم. میان حاکمان و مردم هیچ جدایی وجود ندارد. ما در قبال همدیگر در زیر سروری خدا مسئول هستیم. این یک مسئولیت بی حد و مرز نیست. هیچ چیزی در یهودیت وجود ندارد به عنوان "مسئولیت مطلق" آنگونه که ژان پل سارتر در هستی و نیستی مطرح می کند: "نتیجه این که او که دستور دارد آزاد باشد، وزن تمام دنیا را روی شانه های خود دارد و به عنوان روش زندگی، مسئول همه دنیا و خودش است."⁴ در یهودیت، ما فقط در برابر آنچه می توانستیم جلوگیری کنیم ولی نکردیم، مسئولیت داریم. تلمود این گونه بیان می کند:

کسی که می تواند خانواده اش را از ارتکاب به خطا بازدارد ولی چنین نمی کند، مسئول خطاهای خانواده اش است. اگر نتواند همشهری خود را از ارتکاب به خطا بازدارد ولی چنین نکند، مسئول خطاهای همشهریان خود است. (Shabbat 54b)

این ایده ای قوی و غیر عادی است. آنچه این ایده را در یهودیت منحصر به فرد می سازد، این است که برای ملتی به کار رفت که در سراسر دنیا پراکنده شده و فقط با مفاد عهد اجداد خود و خدا در کوه سینا به یکدیگر همبسته می شدند. اما این ایده، چنان که گفتم، سیاست آمریکا را حتی تا امروز هدایت می کند. این ایده به ما می گوید که ما همگی شهروندان جمهوری ایمانی هستیم و مسئولیت نمی تواند به دولت ها و رییس جمهورها واگذار شود، بلکه به تک تک ما تعلق دارد. ما حامیان برادران و خواهران خود هستیم.

² Lyndon B. Johnson, Inaugural Address (United States Capitol, January 20, 1965).

³ Barack Obama, Second Inaugural Address (United States Capitol, January 21, 2013).

⁴ Jean-Paul Sartre, *Being and Nothingness*, trans. Hazel Barnes, New York, Washington Square Press, 1966, 707.

این همان معنایی است که در این مجموعه گفتارها آنرا عجیب و متناقض نامیده ام: این که ما همگی فراخوانده شده ایم که رهبر باشیم. کسی می تواند به درستی بگوید: اگر هر نفر یک رهبر باشد، پس هیچ کس رهبر نیست. اگر همه رهبری کنند، چه کسی پیروی کند؟ مفهومی که این تناقض را برطرف می سازد، مفهوم عهد است.

رهبری یعنی پذیرش مسئولیت. بنابر این، اگر ما همه در برابر یکدیگر مسئولیت داشته باشیم، پس همگی فراخوانده شده ایم که رهبر باشیم، هر کس در محدودهٔ نفوذ خود، خواه در میان خانواده، جامعه، سازمان یا گروه های وسیعتر. این گاهی تفاوتی عظیم ایجاد می کند. در آخر تابستان ۱۹۹۹ در پرستینا بوم برای ساختن یک برنامهٔ تلویزیونی پس از جنگ کوزوو. با ژنرال سر مایکل جکسون ریاست نیروهای ناتو مصاحبه کردم. با کمال حیرت، او از من به خاطر خدمات یهودیان تشکر کرد. جامعهٔ یهودیان، مسئولیت ۲۳ دبستان شهر را به عهده گرفته بود. او گفت که این ارزنده ترین مشارکت در قبال رفاه شهر بود. وقتی که ۸۰۰۰۰۰ نفر پناهنده شدند و سپس به خانه برگشتند، بالاترین نشانهٔ بازگشت به زندگی عادی، بازگشایی مدارس بود. او گفت که اینرا به یهودیان مدیونیم.

همان روز، در ملاقات با رهبر جامعهٔ یهودیان شهر از او پرسیدم که چند نفر یهودی در پرستینا زندگی می کردند؟ او پاسخ داد: یازده نفر. داستان این مشارکت که بعدها از آن آگاه شدم این بود که در اولین روزهای جنگ، کشور اسرائیل همراه دیگر سازمان های بین المللی کمک رسانی یک تیم پزشکی صحرائی برای کمک به پناهندگان آلبانی فرستاد. آنها متوجه شدند که دیگر گروه ها به امور بزرگسالان می پرداختند و هیچ کس برای کودکان کار نمی کرد. کودکان که از جنگ آسیب روحی دیده و دور از خانه بودند، سرگشته بودند و هیچ سیستم حمایتی برای کمک آنها وجود نداشت. تیم به اسرائیل زنگ زد و تقاضای جوانان داوطلب کرد. همهٔ جنبش های جوانان در اسرائیل از سکولارترین تا مذهبی ترین آنها بیدرنگ تیمهای داوطلب و رهبری جوانان تشکیل داده، پس از دو هفته به کوزوو اعزام کردند. آنها با کودکان کار کردند و اردوهای تابستانی، ورزشی، مسابقات، نمایشنامه و جلسات موسیقی و هر کار دیگری که فکر می کردند از دشواری غربت آنها می کاهد،

برگزار کردند. مردمان کوزووو آلبانی، مسلمان بودند و برای بسیاری از داوطلبان اسرائیلی نخستین تماس و دوستی با فرزندان یک ایمان دیگر بود.

تلاش آنها ستایش یونیسف، موسسه کودکان سازمان ملل را برانگیخت. در پایان جنگ از گروه "مردم یهودی" در اسرائیل و سازمان آمریکایی یهودیان و دیگر سازمان های یهودی خواسته شد که سرپرستی بازگشایی سیستم مدارس در پرستینا را به عهده بگیرند.

این رویداد به من آموخت که احسان یا خسد وقتی برای پیروان دین دیگری انجام شود، چه قدرتی دارد. همچنین تفاوت عملی مسئولیت جمعی نزد یهودیان را نشان می دهد. دنیای یهود، کوچک است، اما وجود رشته های نادیدنی مسئولیت متقابل، یعنی حتی کوچکترین جامعه یهودی می تواند از جوامع یهودی جهان کمک بخواهد و با هم می توانند به دستاوردهایی برسند که به تناسب تعداد جمعیت آنها شگفت انگیز باشد. وقتی یهودیان در مسئولیت جمعی دست به دست همدیگر بدهند، نیروی عظیمی برای خیر فراهم می کنند.

شبات شالوم

ترجمه فارسی با مشارکت بنیاد ایرانی هارامبام، وابسته به فدراسیون یهودیان ایرانی -

آمریکایی توسط شیریندخت دقیقیان

Persian Translation by Shirin D. Daghighian

www.RabbiSacks.org   @RabbiSacks

The Office of Rabbi Sacks, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved • The Office of Rabbi Sacks is supported by The Covenant & Conversation Trust